

coalitia 2009

coalitia civică pentru alegeri libere și corecte

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

ASOCIAȚIA PROMO-LEX

Raport preliminar Monitorizarea zilei alegerilor parlamentare anticipate

Publicat la 30 iulie 2009

Introducere

Monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 29 iulie 2009 în șapte circumscripții electorale este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte „Coalitia 2009”. „Coalitia 2009” este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte întru îmbunătățirea procesului electoral și sporirea încrederii cetățenilor în proces. Programele de monitorizare a alegerilor în cadrul „Coaliției 2009” sunt implementate atât de Promo-LEX, cât și de alte organizații care fac parte din aceasta.

Raportul preliminar a zilei alegerilor parlamentare anticipate din 29 iulie 2009 se referă la monitorizarea circumscripțiilor electorale Florești, Rezina, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni, Ștefan Vodă și regiunea transnistreană a Republicii Moldova de către peste 270 observatori. Aceste raioane mărginesc regiunea transnistreană și găzduiesc secții de votare speciale destinate alegătorilor cu domiciliul în regiunea transnistreană. Informația din raport a fost colectată de observatorii Promo-LEX în raioanele monitorizate prin observare directă, întâlniri cu interlocutori și consultarea documentelor oficiale.

Constatările și recomandările din prezentul raport sunt formulate cu bună credință și prezentate în spiritul unei cooperări sănătoase cu toate părțile interesate în edificarea unui proces electoral transparent și corect în Moldova. Autorii solicită persoanelor și instituțiilor interesate să ofere informații, să critice sau să corecteze anumite aspecte sau recomandări incluse în Rapoartele de monitorizare a procesului electoral în circumscripțiile nominalizate. Efortul de monitorizare se ghidează de Constituția Republicii Moldova, Codul Electoral, și standardele și principiile internaționale de observare a alegerilor.

Proiectul este susținut financiar de National Endowment for Democracy.

REZUMAT

Cetățenii Republicii Moldova domiciliați în regiunea transnistreană au manifestat un interes sporit față de scrutin. Chiar dacă administrația separatistă a creat numeroase obstacole iar autoritățile constituționale nu au depus eforturi suficiente pentru informarea alegătorilor, la alegerile parlamentare anticipate din 29 iulie 2009, au participat cu circa 1.500 mai mulți alegători.

Autoritățile constituționale s-au dovedit incapabile să asigure realizarea dreptului la vot pentru locuitorii comunei Corjova, raionul Dubăsari pe teritoriul secției de votare respective.

Observatorii au constatat multiple cazuri de prezență în raza de 100 metri pe lângă secțiile de votare a reprezentanților administrației publice locale și centrale, precum și a colaboratorilor de poliție în uniforme. S-au constatat tendințe îngrijorătoare de împiedicare a realizării procesului de observare prin intimidarea observatorilor.

Listele electorale nu au fost întocmite calitativ. S-au depistat numeroase cazuri de includere a persoanelor decedate, precum și lipse ale datelor buletinelor de identitate.

În procesul de votare, s-au observat cazuri de utilizare a formelor „F 9” dubioase: cu fotografia lipită cu bandă adezivă, fără indicarea numărului documentului sau fără aplicarea ștampilei pe fotografie. Totodată, s-a constatat eliberarea certificatelor pentru drept de vot în baza unor acte de identitate nevalabile sau inexistente.

Observatorii au constatat aplicarea diferențiată a practicilor birourilor electorale a secțiilor de votare în privința admiterii sau respingerii solicitărilor cetățenilor de a vota la domiciliu. Au fost înregistrate cazuri de neglijență și iresponsabilitate din partea membrilor organelor electorale față de atribuțiile ce le revin.

I. INTIMIDAREA OBSERVATORILOR ȘI INFLUENȚAREA ALEGĂTORILOR

În satul Corjova, raionul Dubăsari, la ora 06.20, la momentul sosirii observatorului Promo-LEX, secția de votare nu era asigurată cu pază din partea poliției. La 06.30 în fața secției de votare s-au adunat circa 200 de persoane (inclusiv cazaci îmbrăcați în civil și uniformă militară), care au blocat accesul în secția de votare. Persoanele purtau la braț panglici și au arborat cu steagul nerecunoscutei republicii separatiste și Federației Ruse. Cinci persoane aveau la îndemână sape. La scurt timp după blocarea secției de votare, au sosit forțele pacificatoare care nu au intervenit pentru deblocarea secției. La ora 10.00, s-a decis ca alegătorii înscriși în listele electorale în comuna Corjova să voteze în baza listelor suplimentare în secțiile de votare nr. 4 și 14 din comuna Cocieri și secția de votare nr. 13 din satul Ustia, raionul Dubăsari.

La secția de votare din Molovata Nouă, raionul Dubăsari, primarul localității s-a aflat în incinta secției de votare două ore, mai mult decât este necesar pentru exercitarea dreptului la vot.

Dnul Grigore Policinschi, președintele raionului Dubăsari și Vasili Șova, candidat PCRM, au fost observați în toate localitățile din raionul Dubăsari aflate sub jurisdicția autorităților constituționale. Aceștia au vizitat secțiile de votare din localitățile Molovata Veche, Oxentea, Pârâta, Pohrebea, Cocieri, Coșnița (de două ori), Holercani și judecătoria din satul Ustia.

În satul Gordinești, raionul Rezina, Onu Ludmila, vice-președintele consiliului raional, Gobjilă Vasile, secretarul consiliului raional și Lonichi Iulia, primarul satului Gordinești, au stat la intrarea în secția de votare circa 30 de minute. La secția de votare din localitate au venit cu automobilul primăriei.

În satul Piscărești, raionul Rezina, după ce observatorul Promo-LEX a dorit să depună o contestație referitor la procedura de votare la domiciliu cu urna mobilă, dna Pasarari Raisa, președintele biroului electoral a amenințat-o: „... vrei ca mama ta să nu te găsească acasă?...”. Ca rezultat, observatorul a renunțat la depunerea contestației, dar a raportat despre incident observatorului pe termen lung. Ultimul, a depus în acest sens o plângere în adresa Consiliului Electoral Raional Rezina. Contestația a fost examinată și s-a decis remiterea plângerii spre examinare organelor de drept.

În satul Berezchi, raionul Anenii Noi, doi colaboratori de poliție stăteau pe scaun la intrarea în secția de votare. La adresarea observatorului Promo-LEX către președintele secției de votare, acesta a replicat că în legislație nu este prevăzută distanța minimă, la care trebuie să stea colaboratorii de poliție.

Echipa mobilă Promo-LEX a constatat prezența colaboratorilor de poliție în uniformă în imediata apropiere de secțiile de votare din Grigorievca, raionul Anenii Noi, și Slobozia, raionul Ștefan Vodă. Observatorii Promo-LEX au depus contestații în adresa președinților birourilor respective pe marginea prezenței colaboratorilor de poliție. La Slobozia, raionul Ștefan Vodă, la întrebarea observatorului mobil de ce sunt prezenți, contrar legii, în imediata apropiere de secție de votare, colaboratorii de poliție au răspuns că „apără ordinea publică”, cu toate că situația în preajma secției de votare era calmă.

În satul Varnița, raionul Anenii Noi, Victor Petrov, președintele secției de votare nr. 41, a intimidat observatorul Promo-LEX, interzicându-i să se deplaseze și să stea doar pe scaun.

La secția de votare din satul Țîntăreni raionul Anenii Noi, primarul din localitate s-a aflat în apropierea secției de votare aproximativ 30 de minute, mai mult timp decât este necesar pentru exprimarea opțiunii de vot.

Primarul satului Feștelița, raionul Ștefan Vodă, Tudoreanu Nicolai Gheorghe, de la orele 9.30 până la 16.00 aflându-se la o distanță de circa 50 metri de la secția de votare discută cu alegătorii care vin pentru a-și exercita dreptul la vot. Dna Ceban Liubovi, președintele biroului electoral al secției de votare, atenționată asupra acestui fapt, a neglijat solicitările observatorilor și nu a intervenit pentru a curma incidentul.

Primarul satului Feștelița, raionul Ștefan Vodă, pe parcursul a două ore a stat în incinta secției de votare. Observatorul Promo-LEX a atenționat președintele secției de votare respective despre inadmisibilitatea faptului dat. Ultimul nu a reacționat și a permis staționarea în continuare a primarului.

La 10.20, în satul Grigorievca, raionul Căușeni, un colaborator de poliție în uniformă, stătea la o distanță mai mică de 100 m de secția de votare.

În satul Chircăieștii Noi, raionul Căușeni, dnul Cericov Fiodor, observator din partea PCRМ în secția de votare nr. 16 din localitate, intimidează observatorii independenți, interzicându-le să vorbească la telefonul mobil.

La secția de votare din orașul Mărculești, raionul Florești, Dnul Arhip Iurie, membru PCRМ, s-a aflat toată ziua în preajma secției de votare, discutând cu alegătorii.

În satul Mărculești și Alexandrovca, raionul Florești, colaboratorii de poliție se aflau la o distanță mai mică decât cea prevăzută de lege.

La secțiile de votare nr. 16 din Ciobanovca și nr. 30 Merenii Noi, ambele din raionul Anenii Noi, s-a constatat nerespectarea distanței de 100 de m de la secția de votare de colaboratorii de poliție.

La 10.00, în satul Frumușica, raionul Florești, dnul Palade Valeriu, membru al biroului electoral a înjurat și amenințat observatorul PL. La ora 18.00, acesta i-a deteriorat ceasul observatorului.

II. LISTELE ELECTORALE

Listele de bază

În satul Țareuca, raionul Rezina, dna Moșneaga Natalia dorind să voteze, a observat că nu este inclusă în listele de bază a alegătorilor. În loc să voteze în listele suplimentare, aceasta a plecat la Primărie de unde a venit cu două file unde era inclusă și numele acesteia. Ea a transmis dnei Corcescu Elena, președintelui biroului electoral al secției de votare, cele două file pe furiș (într-o carte). Listele transmise nu erau semnate sau ștampilate. Observatorul Promo-LEX a depus o contestație în acest sens. După examinarea contestației, Corcescu Elena, președintelui biroului electoral al secției de votare a exclus lista introdusă în ziua alegerilor (două file) și a atașat-o la lista electorală suplimentară.

În satul Slobozia, raionul Ștefan Vodă, la ora 11.30 a dispărut fila din listele electorale ale cetățenilor incluși în listă numerele de ordine de la 161 până la 218 (57 persoane). În acest sens s-a întocmit un proces verbal.

În secția de votare nr. 42 din satul Taraclia, raionul Căușeni, listele electorale sunt întocmite incorect, la nici o persoană nu a fost indicată seria și numărul buletinului de identitate. Președintele secției de votare a declarat că în acest fel listele au fost primite de la primărie. Membrii biroului electoral al secției de votare includ seria și numărul buletinului de identitate cu pixul. În secția sus-indicată, urna și draperiile sunt de culoare roșie.

La secția de votare nr. 2 Anenii Noi, observatorul Promo-LEX a constatat trei persoane decedate incluse în listele de bază. Este vorba de persoanele Ciumacenco Stanislav 05.09.1963 a. n., cu nr. 1534 pe lista electorală buletin de identitate A 25018197, care fiind verificat în baza de date al Ministerului Dezvoltării Informaționale figurează ca fiind nevalabil; Teslari Andrei 30.11.1959 a.n., cu nr.462 pe lista electorală, buletin de identitate A 25004732 care fiind verificat în baza de date al Ministerului Dezvoltării Informaționale figurează ca fiind nevalabil; Cobușcean Evdochia, a.n. 20.08.1930, cu nr. 1957 pe lista electorală, pașaport IV BM 646800, verificarea în baza de date al Ministerului Dezvoltării Informaționale este imposibilă.

Listele suplimentare

În orașul Căușeni, secția de votare nr. 2 o persoană a votat, indicându-se cu domiciliul Dimitrie Cantemir 44/2. Această adresă nu există.

Urna mobilă

În satul Berezchi, raionul Anenii Noi, la deschiderea secției de votare, în urna mobilă nu a fost aruncat procesul verbal.

În satul Copanca, raionul Căușeni, la secția de votare nr. 23, dna Tihonov Zinaida (observator din partea PCRМ) se deplasa prin sat și întocmea o listă a persoanelor care vor să voteze la domiciliu. Lista a fost prezentată președintelui biroului electoral al secției de votare.

În orașul Căușeni, secția de votare nr. 5, Veaceslav Nogai, președintele Asociației de război și muncă, a adus o listă de 24 de persoane, pentru care, din nume propriu a solicitat deplasarea urnei mobile la domiciliul persoanelor respective. În orașul Căușeni, secția de votare nr. 3, Veaceslav Nogai, a adus o listă de 25 de persoane, pentru care, din nume propriu a solicitat deplasarea urnei mobile la domiciliul persoanelor respective. În orașul Căușeni, secția de votare nr. 2, aceeași persoană, a adus o listă de 26 de persoane, pentru care, din nume propriu a solicitat deplasarea urnei mobile la domiciliul persoanelor respective. Cetățeanul Iurie Arhipov, care era una din cele 26 de persoane indicate în listă, fiind inclus în lista de bază, a votat deja. Acesta a declarat observatorului Promo-LEX că nu a solicitat deplasarea urnei mobile la domiciliul său.

În satul Talmaza, raionul Ștefan Vodă, secția de votare nr. 27, a venit o persoană cu 14 cereri pentru deplasarea urnei mobile la domiciliu. Toate cererile sunt tapate la calculator și se diferențiază doar prin datele din buletinul de identitate și semnătura persoanelor. Semnăturile sunt făcute cu același pix.

În satul Ciobanovca, Anenii Noi nu a fost întocmit procesul verbal și, respectiv, nu le-au introdus în cele două urne mobile.

Primarul satului Pârâta, raionul Dubăsari, s-a deplasat în localitate cu urna mobilă. Observatorii nu au fost informați de acest fapt. Respectiv, nu se cunoaște numărul buletinelor de vot și lista persoanelor la care acesta se va deplasa.

La secțiile de votare nr. 15 din satul Talmaza, nr. 24 din satul Antonești și nr. 17 din satul Caplani din raionul Ștefan Vodă, au fost depuse cereri de solicitare a urnei mobile pentru votarea la domiciliu, care erau tapate la calculator. Observatorii au înaintat cereri pentru a refuza înregistrarea acestor persoane în registrul persoanelor care au solicitat votarea la domiciliu prin intermediul urnei mobile.

La secția de votare nr. 1 din orașul Căușeni membrii biroului s-au pornit în localitate cu urna mobilă. Buletinele de vot au fost luate din secție fără a fi numărate. Pe drum membrii secției au întocmit o nouă listă, mai mult ca atât au fost opriți de un automobil din care membrii au primit o altă listă cu persoane care solicită urna mobilă. Nici una din listele noi nu au fost prezentate observatorilor, cu toate că au solicitat să le vadă.

La secția de votare nr. 8 Căplani, raionul Ștefan Vodă, Calalb Vladimir Ilici a solicitat la orele 14.00 mobilă pentru 17 persoane. La inițiativa observatorilor, membrii biroului electoral al secției de votare nu au luat în calcul această listă și respectiv persoanele nu au fost incluse în registrul alegătorilor care au solicitat urna mobilă.

La secția de votare nr. 5 din satul Antonești, raionul Ștefan Vodă, la orele 8.30 Zamă Veaceslav și Chirilov Vladimir au venit cu cereri comune pentru 24 persoane, pentru a vota la domiciliu. La insistența observatorilor aceste cereri nu au fost admise.

În satul Telița, raionul Anenii Noi, în registrul persoanelor care au solicitat urna mobilă au fost înregistrate 23 persoane. Monitorizând procesul de votare petrecut de către membrii secției de votare cu urna mobilă, observatorii au constatat că o mare parte din persoane incluse în listă de fapt nici nu au solicitat posibilitatea să voteze la domiciliu. Astfel din cele 23 persoane incluse inițial în listă doar 19 persoane au votat.

La secția de votare nr. 1 din orașul Ștefan Vodă, Deriughina Galina, secretatul primăriei a depus cerere prin care a fost solicitată includerea a 40 de persoane în lista celor care doresc să voteze la domiciliu. Două din persoanele indicate în listă și anume Tolstova Tatiana și Donii Fiodora, au declarat observatorului Promo-LEX că nu au avut intenția să voteze la domiciliu, votând la secția de votare pe listele de bază. Acestea nu pot explica cum au fost incluse numele lor în acea listă.

La secția de votare din satul Botnărești, raionul Anenii Noi, la ora 15.00 au fost înregistrate 38 cereri pentru exercitarea dreptului de vot la domiciliu. După ora 15.00 au mai telefonat încă două persoane care au solicitat urna mobilă. Aceste două cereri au fost înregistrate. Grupul membrilor biroului electoral, care s-a deplasat cu urna mobilă la cele două persoane, nu s-au întors la secția de votare.

La secția de votare nr. 2, Ștefan Vodă, au fost înregistrate 125 solicitări pentru votarea la domiciliu. Șase persoane din cele incluse în această listă, nu au solicitat acest lucru. Nișcanean Olga, Dulgner Tatiana și Dulgner Ion au declarat observatorului Promo-LEX că nu au solicitat votarea la domiciliu și au refuzat să mai voteze. Celelalte trei persoane Diulgher Dumitru, Godinciuc Alexandru și Ilicenco Pavel au votat la secția unde își au viza de reședință.

La secția de votare nr. 27 din satul Fârlădeni, raionul Căușeni, au fost depuse 36 cereri, prin care s-a solicitat votarea la domiciliu. Membrii biroului electoral au eliberat 40 buletine de vot. La întoarcerea membrilor biroului electoral în secția de votare s-a constatat următoarele: au fost eliberate 40 buletine de vot, au votat 31 persoane, 8 buletine de vot au fost necompletate, iar un buletin de vot a fost declarat lipsă.

La secția de votare din satul Bobulești, raionul Florești, alegătorii care au votat cu urna mobilă nu au semnat în listele electorale. La întoarcere, membrii biroului electoral al secției de votare s-au certat. Secretarul biroului electoral a părăsit secția de votare, plecând acasă. Observatorul PCRM, prezent în secția de votare a luat listele electorale și a plecat la domiciliul alegătorilor, pentru a fi ulterior semnate.

În orașul Ghindești, raionul Florești, membrii biroului electoral s-au deplasat cu urna mobilă fără a anunța și invita observatorii.

III. PROCEDURA DE VOTARE

În satul Zaim, raionul Căușeni, înainte de sigilarea urnei de votare au votat cel puțin 10 persoane. Procesul verbal întocmit este incomplet - nu a fost semnat, ștampilat și nu era scris numărul buletinelor de identitate.

Buletinele de vot

În satul Lalova, raionul Rezina, buletinele de vot primite în secția de votare sunt cu 6 mai puține decât numărul persoanelor indicate în listele electorale.

În satul Slobozia-Horodiște, raionul Rezina, buletinele de vot primite în secția de votare sunt cu 3 mai puține decât numărul persoanelor indicate în listele electorale.

În satul Roșcana, raionul Rezina, buletinele de vot primite în secția de votare sunt cu 18 mai puține decât numărul persoanelor indicate în listele electorale.

În satul Roșcana, raionul Rezina din numărul total de alegători (141 persoane), sunt eliberate doar 123 de buletine de vot. Astfel este o insuficiență de 18 buletine de vot.

Listele suplimentare

În orașul Căușeni, secția de votare nr. 5, votează persoane care nu au viză de reședință în raza circumscripției biroului electoral al secției de votare respective. Aceștia li se permite votarea pe listele suplimentare.

La secția de votare din satul Telița, observatorul Promo-LEX a constatat că pe lista suplimentară a votat cetățeanul Plăcintă Valeriu 1965 a.n., buletin de identitate A 25073291, care nu avea viză de reședință, sau certificat pentru drept de vot. Cetățeanul Plăcintă Valeriu are viza de reședință în satul Speia. Observatorul din satul Speia a verificat și a constatat că cetățeanul sus-menționat este inclus în listele de bază din localitate.

Buletinele de identitate

"În localitatea Căinari, raionul Căușeni, cetățeanul Gangurean Mihail a votat fără să i se aplice ștampila „29.07.2009 ALEGERI” în fișa de însoțire a buletinului."

La secția de votare nr. 2 din orașul Căușeni s-a observat că fișa de însoțire a alegătorului Ceban Sergiu, care a votat pe lista de bază, este lipită cu bandă adezivă. Respectiv ștampila „29.07.2009 ALEGERI” a fost aplicată anume pe această bandă. După momentul aplicării ștampilei, aceasta era deja deteriorată încât nu se observa textul aplicat.

La secția de votare din satul Feștelița raionul Ștefan Vodă, dna Galafton Natalia, membrul biroului electoral al secției de votare a eliberat buletin de vot cetățeanului Bulhac Ivan, fără ca cel din urmă să dispună de buletin de identitate.

Forma „F 9”

În satul Tarasova, raionul Rezina, au votat nouă persoane care au prezentat forme „F 9” dubioase: cu fotografia lipită cu bandă adezivă, fără indicarea numărului documentului sau fără ștampila aplicată pe fotografie.

Certificate pentru drept de vot

În satul Telița, raionul Anenii Noi, s-au eliberat certificate pentru drept de vot pentru șase persoane: Mitreanu Oleg A 25062688, Ursu Andrei A 25036719, Nițorean Vitalie A 25074434, Nițorean Ștefan A 25049165, Clichici Sergiu A 25067211, Cheliminciug Serghei A 25058391. În urma verificării în baza de date a Ministerului Dezvoltării Informaționale a acestor acte de identitate s-a constatat că buletinele de identitate A 25036719 (Ursu Andrei) și A 25058391 (Cheliminciug Serghei) nu sunt valabile, iar buletinul de identitate A 25049165 (Nițorean Ștefan) nu este de găsit în baza de date.

IV. CONCURENȚII ELECTORALI

Afișele electorale

În satul Dumitreni, raionul Florești, afișele concurenților electorali PDM și PL, nu erau dezlipite de pe stâlpi și alte locuri neregulate.

În municipiul Bender, au rămas plasate pe stâlpii și blocurile de locuit afișele concurentului electoral PCRM.

În satele Palanca, Olănești, raionul Ștefan Vodă, au rămas plasate pe stâlpi și în alte locuri neregulate afișele concurenților electorali PPCD, PCRM, PLDM, în satul Talmază - ale concurentului electoral PCRM

În satul Dumitreni, raionul Florești, au fost observate afișe electorale ale PL și PD.

Echipele mobile Promo-LEX au constatat prezența afișelor electorale ale concurenților PCRM, PL și AMN în satul Slobozia, raionul Ștefan Vodă, și prezența afișelor concurentului electoral PCRM în satul Fîrlădeni, raionul Anenii Noi.

V. PRESTAȚIA ADMINISTRAȚIEI ELECTORALE

Activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare

În satul Chirilovca, raionul Florești, la deschiderea secției de votare, Țurca Timofei, membru al biroului electoral al secției de votare, era în stare de ebrietate.

În satul Râscăieți, raionul Ștefan Vodă, din cauza incompetenței unui membru al biroului electoral al secției electorale care deservea alegătorii din regiunea transnistreană, s-a creat aglomerație. La intervenția observatorului Promo-LEX, președintele secției de votare a schimbat membrul respectiv.

În satul Carahasani, raionul Ștefan Vodă, s-a permis votarea pentru doi studenți, care au viza de reședință temporară în alte localități.

În subsolul Casei de Cultură din satul Malovata Veche, raionul Dubăsari, unde este amplasată secția de votare, funcționează un bar în care se comercializează băuturi alcoolice. Observatorii Promo-LEX au depus o contestație în adresa președintelui biroului electoral al secției de votare, pentru a iniția acțiuni în vederea scoaterii din comercializarea băuturilor alcoolice în ziua alegerilor. La momentul de față o decizie asupra cazului nu a fost adoptată.

În satul Fîrlădeni, raionul Căușeni, dna Malî Tamara a fost surprinsă în momentul în care semna pentru alegătorul Leșan Alexei, care la acel moment nu se afla în incinta secției de votare. Doamna a explicat că persoana dată ar fi fost la secție, i-a eliberat buletin de vot, dar ultimul a uitat să semneze în lista electorală. Incidentul se cercetează.

La Fîrlădeni, raionul Căușeni, un cetățean cu domiciliu în satul Proteagailovca a depus plângere, deoarece membrii comisiei biroului electoral al secției de votare au refuzat deplasarea cu urna mobilă în această localitate.

La secția de votare din satul Mihailovca, raionul Florești, s-a constatat aglomerație, iar în incinta secției de votare erau prezente ale persoane decât membrii și observatorii secției de votare. Aceștia au creat haos. Președintele biroului electoral a fost sesizat de observatorul Promo-LEX.

La secția de votare din orașul Mărculești, raionul Florești, membrii biroului electoral purtau haine în culorile concurenților electorali: roșu și verde. După intervenția observatorului Promo-LEX, membrul biroului electoral (îmbrăcat în verde) s-a conformat, schimbându-și haina. În același timp, cel îmbrăcat în roșu (secretarul biroului electoral) a refuzat. Mai mult, după aceasta, observatorul a fost intimidat și insultat că a făcut o asemenea observație.

La secția de votare Nr. 41, Varnița, raionul Anenii Noi, echipa mobilă Promo-LEX a constatat că președintele biroului electoral a decis, începând cu deschiderea secției de votare, să permită tuturor studenților să voteze, atât timp cât au domiciliu în raza de acoperire a secției de votare.

La secția de votare din satul Chirilovca, raionul Florești, încăperea secției de votare (Casa de Cultură), era grav avariată.

În satul Ștefănești, raionul Florești, încăperea secției de votare, era slab iluminată. Nu erau asigurate condițiile minime pentru observarea procesului electoral.

Secția de votare din incinta gimnaziului din satul Pârâta, raionul Dubăsari, este amplasată într-o încăpere cu dimensiunile 10 x 10 m.

La ora 20.50, în Fîrlădeni, raionul Căușeni, membrii comisiei au început procedura de totalizarea numărării voturilor, anulând buletinele de vot neutilizate înainte de închiderea secției de votare.

Transparența administrației electorale

Președintele secției de votare din satul Ustia nu a oferit observatorului Promo-LEX posibilitatea de a analiza listele persoanelor care au votat în baza certificatelor pentru drept de vot.

La secția de votare nr. 3 din orașul Rezina, observatorului Promo-LEX nu i s-a permis accesul la listele persoanelor care au votat în baza certificatelor pentru drept de vot și, respectiv, lista certificatelor pentru drept de vot eliberate de această secție de votare.

Implicarea membrilor administrației electorale în agitația electorală

Observatorul Promo-LEX a constatat că primarul satului Sănătăuca, raionul Florești, Grădinaru Xenofon, (nedegrevat din funcție) a fost observator în secția de votare din localitate, din partea concurentului electoral PCRМ.

În satul Pohrebea, raionul Dubăsari, pe geamurile liceului din localitate erau afișate ziarele „Comunistul” și „Moldova Suverană”. Secția de votare din satul Pohrebea se află în incinta liceului.

VI. REFLECTAREA CAMPANIEI ELECTORALE ON MASS-MEDIA DIN REGIUNEA TRANSNISTREANĂ

Pe toată durata monitorizării mass-media din Transnistria, despre evenimentele legate de alegerile anticipate din Moldova au relatat mai activ agențiile de știri **Regnum**, **Novii Reghion** și portalul de știri **Lenta PMR**.

În ziua alegerilor, pe 29 iulie, cetățenii au primit o doză relativ mare de informații despre alegeri, printre care, însă, au fost strecurate și idei, conform cărora „cetățenii din Transnistria, deținători de cetățenie moldovenească au avut dreptul să influențeze mersul istoriei, împreună cu moldovenii indigeni.” Ideea că anume **cetățenii transnistreni** au votat la anticipate a fost insistent transmisă în buletinele de știri ale postului de televiziune **TV PMR**. Într-un alt reportaj a **TV PMR** s-a spus că la „*la Copanca, pentru cetățenii din Transnistria, a fost amplasată o urnă de votare separată, pentru a nu amesteca voturile moldovenilor, care locuiesc pe teritoriul Transnistriei, cu voturile moldovenilor indigeni.*” Trebuie de menționat aici, că televiziunea regionala **TV PMR**, a indus constant în eroare cetățenii cu drept de vot de pe malul stâng al Nistrului, uitând să precizeze că voturile moldovenilor din regiunea separatistă vor fi colectate într-o urnă specială, pentru ca acestea să fie mai ușor calculate.

Agenția de știri **Regnum** a plasat mesaje din care rezultă că PCRМ este un partid de care nimeni nu are nevoie. Tot aici a apărut știrea că Urecheanu ar putea forma o coaliție cu PCRМ, care însă, trebuie să fie fără Voronin, iar M. Lupu exclude această posibilitate.

Regnum, cea mai prolifică agenție de știri, a postat declarația lui Voronin, care a spus că „*americani și suedezii au creat tulburări în societatea moldovenească cu rezultatele incorecte ale exit-poll-ului*”, această afirmație a fost făcută după ce Voronin a aflat că PCRМ a acumulat cu 17 voturi mai puțin decât la alegerile anterioare. Aici trebuie să remarcăm că această declarație a fost făcută după ce, pe 29 iulie, la ora 13.00 au fost enunțate primele date ale exit-poll-ului de către ziarul românesc „Cotidianul”.

În ziua de 29 iulie au apărut și o serie de articole de opinie, care au fost preluate de câteva canale media din Transnistria. Astfel, **Regnum**, **Olvia Press** și **Lenta PMR** au preluat articolul jurnalistului politic al agenției Nica Pres, Vladimir Țesliuk, care a accentuat că „*în timpul campaniei electorale pentru anticipate, lumea a văzut tot felul de filme despre evenimentele din 7 și 8 aprilie.*” Potrivit jurnalistului, din cauza filmul „Atac asupra moldovei”, care a împărțit societatea în buni și în răi, PCRМ a acumulat mai puține voturi, decât la alegerile din 5 aprilie.

Pe parcursul zilei de 29 iulie, agenția de știri **Regnum**, **Olvia Press**, **Lenta PMR**, **Novii Reghion** și **TV PMR** au oferit date despre rata participării la vot, câte urne au fost deschise per total în Moldova, de ce nu a fost deschidă secția de votare în Corjova.

Pe 30 iulie, media sus amintite au furnizat informația care circulă în presa națională potrivit căreia: „*PLDM, PL, AMN și PD pot forma noul Guvern, arată ultimele date de la CEC. După procesarea a 98,3% din voturi, cele patru partide acumulează în total 50,8%, mai mult decât comuniștii care au acumulat 45,1%. Astfel partidele de opoziție au obținut: PLDM-16,4%, PL-14,4%, AMN-7,4%. Iar partidul lui Marian Lupu-PD, a obținut 12,6%. Au rămas neprelucrate voturile de la secțiile de votare deschise pe lângă misiunile diplomatice ale RM peste hotare și câteva secții din Strășeni și Dubăsari. Rata participării la alegerile anticipate a fost circa 60%, numărul total de voturi valabil exprimate, procesate până acum, constituie 1.563.341, în timp ce 10.184 de voturi au fost declarate nevalabile.*”

VII. ÎNGRIJORĂRI

- Ignorarea continuă a drepturilor și libertăților electorale ale alegătorilor din regiunea transnistreană.
- Calitatea întocmirii și caracterul incomplet al listelor electorale;
- Influențarea procesului electoral de către reprezentanții administrației publice centrale și locale, precum și de către colaboratorii de poliție;

- Intimidarea observatorilor și alegătorilor;
- Posibilitatea exprimării dreptului la vot în baza unor “acte de identitate” (forma F 9) care nu sunt de evidență strictă.
- Imperfecțiunea normei legale privind participarea la scrutin a alegătorilor care au domiciliul, dar și reședința incluse în fișa de însoțire a buletinului de identitate;
- Pregătirea profesională insuficientă a membrilor organelor electorale;
- Interpretarea neuniformă a legislației electorale de către membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare.
- Lipsa unor proceduri clare, care să stipulizeze cu exhaustivitate toate situațiile posibile în organizarea și desfășurarea zilei alegerilor.